

Sem Monika, živim v Sloveniji, imam moža in hčer

Kako je življenjska pot Moniko Rudawiro Huehner iz Zimbabveja v južnem delu afriške celine pripeljala v Slovenijo, kjer je opravila tudi doktorat

Jure Fekonja

Kakšno je bilo vaše odrasčanje v Zimbabveju? Odrasčanje je bilo za nas otroke na podeželju vznemirljivo. Bili smo v naravi in na vasi nismo ničesar pogrešali. Bila sem tipičen vaški otrok. Vendar smo se morali otroci med odrasčanjem naučiti delati tako kot odrasli. Morali smo pomagati pri vseh delih, ki se jih je lotila družina. Bila sem druga najstarejša pri sedmih sorojencih, najstarejša je imela leto več. Že pri štirih letih sem šla živet k starim staršem.

Rodili ste se, ko se je Zimbabve imenoval še Rodezija in je bil britanska kolonija? Da, bili so še britanska kolonija, kajti na naše območje so se Britanci naselili okoli leta 1890. Vodja Britancev je bil Cecil John Rhodes, država se je poimenovala po njem. Rodila sem se leta 1962 v Rodeziji in do osamosvojitve odrasčala v njej.

V šoli smo lahko veliko slišali o rasnih vprašanjih, s katerimi se je soočala Rodezija? Imela sem veliko prednost, da zaradi življenja na podeželju nisem imela veliko stika z rasističnimi zakoni in predpisi, kot so bili v Južni Afriki. Pri nas tega ni nihče imenoval apartheid, vendar je bilo povsem enako. To so občutili bolj v mestih, kjer so bile ločene šole za evropske potomce in domačine, kar pomeni, da se domačini niso smeli vpisati v šole, ki niso bile namenjene njim. Podobno je bilo v restavracijah, javnih straniščih, v parkih, kjer so bile klopi samo za belce, ne za ljudi drugačnih polti. Na podeželju tega nismo toliko občutili.

Ste osnovno izobraževanje lahko opravili v svoji vasi? Osnovno šolo sem lahko končala v svoji vasi, vendar sem jo morala po sedmem razredu zapustiti, ker v bližini ni bilo srednje šole. Najbližja srednja šola je bila okoli 90 kilometrov stran v kraju Penhalonga, ki je

kakšnih 20 kilometrov oddaljeno od četrtega največjega mesta Mutare. Štiriletna srednja šola je bila misionjska, vendar sem potem morala še na dveletno izobraževanje za dosego mature. Zato sem morala iti še dlje, okrog 200 kilometrov od prebivališča in v bližino glavnega mesta države Harareja. Morala sem zapustiti domaćo vas in oditi v internat, kar je bilo značilno za britanski šolski sistem. Šolsko leto je trajalo od januarja do decembra, imelo je tri semestre, ki

so trajali po tri mesece, za vsakim je bil en mesec počitnic. Počitnice sem preživela v domači vasi.

Z možem sta prejela priznanje občine Videm

Ste kdaj pomislili, da bi prišli živet v Evropo? Ne, tega nisem načrtovala. Ko sem opravila maturo, sem kot vsi maturanti v tistem letu prejela ponudbo ministrstva za izobraževanje za študij v tujini. Maturirala sem leta 1981, država

se je osamosvojila leto prej, zato je bila naša država še zelo mlada. Izpolniti smo morali obrazec, da se strinjamo s študijem v tujini, če bo država prejela ponudbe drugih držav. Na obrazcu sem morala vpisati dve, tri študijska področja, ki bi me zanimala. Izbrala sem računovodstvo in kmetijstvo. Za študij na zimbabvejski univerzi si moral zaradi pomanjkanja študijskih mest na univerzi v Harareju na čakalno listo. In vprašanje je bilo, kdaj boš sploh prišel na vrsto. Kar hitro so mi ponudili študij kmetijstva v Nemški demokratični republiki.

Prejeli ste štipendijo za študij kmetijstva in prispeli v Nemčijo. Pot do tja ni bila tako preprosta, kot so si zamislili vladni uradniki mlade države, ko so organizirali potovanje. Prispeli smo v Frankfurt, od tam pa šli v Berlin. Vprašali so, kateri Berlin; vzhodni ali zahodni. Izvedeli smo, da ni neposredne letalske povezave med Frankfurtom in Berlinom v vzhodni

Ob podelitvi doktorata, ob njej je bila tudi njena hči
Foto: Osebni arhiv

Nemčiji, česar uradniki naše mlade države oktobra 1982 niso vedeli. Na letališču so nam pomagali, da smo prispeli v vzhodni del. Kmetijstvo sem študirala v Leipzigu, potem ko sem v desetih mesecih obvladala nemški jezik. Naučiti sem se morala tehničnega izrazoslovja za matematiko, biologijo, fiziko in kemijo, da sem lahko sledila predavanjem. Nerazumevanje jezika je bilo na začetku bivanja v Leipzigu velika težava.

Je bila selitev v vzhodno Nemčijo za vas kulturni pretres? Ja, bil je velik pretres. Takrat je bila naša država usmerjena na zahod, Nemška demokratična republika pa je izgledala žalostno. Stavbe niso bile sodobne. Prav tako sem imela občutek, da so nekatere umazane. Ni bilo vznemirljivih neonskih napisov. Če

MLADI SE PREIZKUŠAJO V VLOGI NOVINARJEV
Od leta 2020 tudi v Sloveniji poteka projekt znanega nemškega časnika Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ), pri katerem se mladi in njihovi učitelji ne le iz vse Evrope, ampak širše s sveta, preizkusijo v vlogi novinarjev. Projekt, ki so ga naslovlili Mladi pišejo, sicer traja že skoraj štiri desetletja in pri njem je sodelovalo že veliko mladih s svojimi članki in reportažami. Sodeluje tudi Monika Rudawiro Huehner, ki je v Sloveniji s soprogom ustanovila inštitut za izobraževanje Discimus Lab. Sedež ima inštitut v občini Videm. Tudi zato so jima v tej občini podelili priznanje za izjemen prispevek k promociji občine na mednarodni ravni. Tudi ta pogovor je tako nastal v sklopu omenjenega projekta. Jure Fekonja pa je dijak 2. letnika II. gimnazije Maribor.

Monika v času študija v Nemčiji
Foto: Osebni arhiv

so že bili, so bili mračni in dolgočasni. Nismo našli hrane in kozmetičnih izdelkov, ki smo jih bili vajeni (na primer tropskega sadja, nivee, vazelina, zobne paste Colgate). Pri hrani smo morali improvizirati. Ko so bile pred supermarketom vrste, smo vedeli, da gre za nekaj posebnega; običajno je bilo to tropsko sadje, ki je bilo na obroke.

Po uspešnem študiju tropskega kmetijstva in združitvi Nemčije ste prejeli štipendijo za doktorski študij v Berlinu po padcu železne zaves.

Ja, leta 1989 sem se preselila v Zahodni Berlin, ker so mi ponudili doktorsko mesto na Tehnični univerzi. Štipe-

dijo mi je leta 1992 podelila Fundacija Friedrich-Ebert. Na seminarju, ki so ga vodili predstavniki fundacije, sem spoznala svojega moža, dr. Geralda Huehnerja. S pomočjo štipendije sem leta 1997 v Berlinu opravila vse preizkuse, potrebne za doktorski študij. Doktorski študij sem nato nadaljevala na Kmetijski fakulteti Univerze v Mariboru in dosegla doktorat iz kmetijske ekonomike. Ker je mož delal za centralni urad za tuje šole zveznega ministrstva za zunanje zadeve, sem z njim odpotovala na Madžarsko in mu

mladih sodelavcev z dr. Lenartom Škofom, slovenskim filozofom. Kaj vse so v teh letih objavili mladi v nemškem časniku, je bilo pred časom razstavljeno tudi na posebni razstavi v občini v Videm.

Kako so vas sprva sprejeli v slovenskem okolju?

V začetku so bili nezaupljivi. Ko sva šla nakupovat v večje trgovine, so naju spremljali varnostniki, hodili so za nama, kar je soproga jezilo. Enkrat sem bila malce nestrpna in jih vprašala, kaj želijo od mene, da me spremljajo med policami. Potem pa sem vsakokrat, ko sem prišla v trgovino, v angleščini, slovenščine še nisem tako dobro obvladala, povedala, da sem Monika, da živim tukaj, imam soproga, ki dela na gimnaziji, in hčer, ki hodi v vrtec. In to se je obrestovalo. Naslednjič, ko sem vstopila v trgovino, so me nagovorili: Pozdravljena, Monica, kaj želite?

Je med zimbabvejsko in evropsko družbo veliko razlik?

Da, veliko je razlik. V miselnosti, tradiciji, prepričanjih, duhovnosti. V Zimbabveju še vedno veliko ljudi verjame v svoje prednike. Obstaja nekaj obredov, ki jih izvajajo, z njimi želijo vzpostaviti stik z njimi. To je pogosto takrat, ko so družine v težavah. Mislijo, da jim bodo predniki pomagali pri njihovi odpravi ali razrešitvi. Kot otrok teh obredov nisem nikoli doživela, o tem nismo smeli niti govoriti. Razlike so tudi v življenjskem standardu, ogromen je razkorak med bogatimi, premožnimi in revnimi. V državi nimajo vsi socialne varnosti, socialnega zavarovanja, kot je to v Evropi. Marsikdo sploh ne ve, da kaj takega v svetu obstaja.

V začetku so v trgovinah varnostniki hodili za nama z možem

pomagala pri tem časopisnem projektu. Tam se je začel projekt z nemškim časnikom v šolah zunaj Nemčije. Po izteku soprogovega mandata na Madžarskem sva prišla v Slovenijo na Ptuj in po nekaj letih je dobil zaposlitev v Zagrebu. Po nekaj letih na Hrvaškem sva se vrnila v Slovenijo, kjer z nekaterimi šolami izvajamo projekt Mladi pišejo, torej od leta 2020. Pred nekaj dnevi je bil denimo objavljen pogovor

Domačija, kjer je živela v otroških letih Foto: Osebni arhiv

Večer mediji, Gosposka 8, Maribor

USTVARJALCI BOBA LETA
PREDSTAVLJAJO

TOTA
KOMEDIJA

MAJO MONRUE

UROŠ KUZMAN

ALEN BORIŠEK

ALEN MASTNAK

VEČER eventim

LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR 24. OKTOBER I 19.30

Prodaja vstopnic

Večer

(pon., sre., pet., 9.00 - 12.00)

Eventim (pošte, trafike ...)

Cena vstopnic v predprodaji

12 € za naročnike Večera

15 € redna cena

Naročniki Večera na prodajnih mestih Eventima popust uveljavite s potrdilom o zadnji plačani naročnini.

01

T